

Alla Turca

Eskişehir Sanayi Odası

15 Ocak 2008

- İşletmelerde ilgilendiğimiz işler, genel olarak insan-makine sistemleridir.
- Bu tür sistemlerin en sorunlu olan bölümü, insan unsurudur.
- Bu nedenle; işletmenin önemi iyi anlaşılması gereken unsuru da insandır.

- İnsan unsuru ile yaşadığımız sorun, yönetim aşamasına geldiğimizde birkaç kat daha önemli hale gelir.
- Bu nedenle işletmemizdeki insan olgusunu doğru kavramak ve gerekirse önlemleri buna göre almak zorundayız.

- İşletme, sadece makineler ve o ortamda çalışan insanlardan oluşmaz.
- Eğer bir sistemde insanlar varsa; onlarla ilgili alışkanlıklar, korkular, inanışlar, velhasıl bir kültür demeti var demektir.

- Bir işletmede insanların taşıdığı kültür ise doğrudan içinde yaşanılan toplumla ilgilidir.
- Dolayısıyla bir işletmedeki yöneticilerin öncelikle bu sosyal kültüre ilişkin bazı özellikleri iyi bilmesi gerekir.

- Alaturka, İtalyanca kökenli bir sözcüktür.
- Eski Türk gelenek, görenek, töre ve yaşamına uygun olan anlamına kullanılır.
- Bu topraklarda yaşayan insanlar olarak bizim yaşam, düşünce ve davranış modelimizi ifade eder.

- Alaturka sözcüğü, zaman içinde çıkış anlamını yitirerek “düzensiz ve yöntemsiz” anlamında kullanılmaya başlanmıştır.
- Dođu toplumlarına özgü yönetim anlayışı ile yönetici tipini ifade etmek üzere kullanılır olmuştur.

- İş ve sosyal yaşamımızda alaturkalık; plansızlık, gelecek tasarımı eksikliği, günlük aşama, kolaycılık, taklitçilik, laubalilik, disiplinsizlik, rasgele davranma ve gereksiz duygusallık olarak yer etmiştir.

- Az gelişmiş ülke toplumlarını incelediğimizde; az sonra sayacağımız özelliklerin pek çoğunu gözlüyoruz.
- Haksızlık etmemek adına; önemli sosyal ve ekonomik değişiklikler gösterdiğimizi söyleyebiliriz. Ama kodlanmış gibi değişmeyen yanlar da var.

İşte alaturka yönlerimiz

- Hızlı başlayıp, daha sonra işi yavaşlatma eğilimindeyiz.
- Statükocuyuz. Değişime ve yeniliğe direniyoruz. Değişimi sevmiyor, çekiniyor, hatta korkuyoruz.
- Amaç ve hedeflerimiz ya yok ya da yeterli açıklık ve netlikte değil.

- Eleştirmeyi, suçlamayı, hatta karalamayı seviyoruz. Sık sık eleştirdiğimiz halde eleştirilmeyi hiç mi hiç sevmiyoruz.
- Kısa vadeli yaklaşım ve çözümleri tercih ediyoruz. Günü kurtarmaya çalışırken, uzun vadede daha büyük sorunlar yaratıyoruz.

- Teorik düşünmeyi ve teorik eğitim almayı sevmiyoruz. İşin esası ile ilgili olmayan pratik çözümler bulmaya çalışıp kolaycılığa yöneliyoruz.
- Uzmanlık bilgisine yeterli önemi ve değeri vermiyoruz. Çevremizdekilere önem verip kulaktan dolma bilgilerle iş yapıyoruz.

- **Merkeziyetçi ve mevzuatçıyız. Delege etmekten, yetki + sorumluluk + kaynak vermekten hoşlanmıyoruz.**
- **Çekingeniz. Girişimci yönelimlerimiz düşük.**
- **İki kulağımız ve bir ağızımız olduğunu unutmuş görünüyoruz. Dinlemiyoruz. İletişimi sadece konuşmak olarak anlıyoruz.**

- Yanlış veya eksik anlatmış olduğumuz aklımıza gelmiyor. Daima anlaşılmadığımız kanaatindeyiz. Bizi anlamadıkları gibi bir saplantımız var.
- Pek azımızın kitabında azim diye bir sözcük var. Çabuk ve kolay vazgeçiyoruz.

- **Uzlaşmayı yeterince aramıyoruz. Çekişmeyi ve itişip kakışmayı seviyoruz.**
- **Soru sormayı ve soru sorulmasını sevmiyoruz. Sorgulayıcı değiliz. Atılgan olmamız ve hakkımızı aramamız gereken pek çok durumda pasif kalıyoruz.**

- İş yaşamı ile sosyal yaşamın sürdürülebilirliği açısından kurallar olması gereğini (hukukun üstünlüğünü) içimize sindiremedik.
- Yaşamı kurallara göre oynamak yerine, her birimiz kuralları kendimize uydurmaya çalışıyoruz.

- Ne kişisel düzeyde ne firma ölçeğinde ilke ve değerlerimiz yok. İlke ve değerlere önem vermek yerine tutarsızlığı ve ilkesizliği benimsiyoruz.
- İşbirliğine ve ortak çalışmaya yatkınlığımız yok. İşbirlikleri konusunda yeterince açık ve istekli değiliz.

- Birbirimizi ve başkasının başarısını çekemiyoruz. “Küçük olsun, benim olsun” veya “Ben de olmayan komşuda da olmasın” zihniyetini aşamadık.
- **Söylemiyor, söyleniyoruz.**
Dedikodu yapmayı seviyoruz.

- **Amaçlarımız ve hedeflerimiz yok. Bu nedenle amaçlarla araçları birbirine karıştırıyoruz.**
- **Duygusal bir topluma mensubuz. Ama duygularımızı yönetmeyi bilmiyoruz. Bu nedenle sıklıkla istismar ediliyoruz.**

- “Biz” olmayı başaramıyoruz. “Biz” yerine “Ben”leri daha öne çıkarıyoruz.
- “Nasıl olur?” şeklinde iyi niyet ifade etmek ve olumlu düşünmek yerine, “Neden olmaz?” sorusuna cevaplar arıyoruz.

- **Paylaşımıcı değiliz. Bilgiyi saklıyor ve paylaşmaya yanaşmıyoruz.**
- **Makamla onurlanma çabasındayız. Unvanımıza, makamımıza güç katmak yerine, makamın gücünün arkasına saklanıyoruz.**
- **Unvana, pozisyona, rütbeye ve diplomaya gereğinden fazla önem veriyoruz.**

- Hatalara karşı düzeltici ve önleyici bir tutum yerine savunmacı bir yaklaşım içinde direnç gösteriyoruz.
- Öğrenmeyi okulla sınırlı görüyoruz. Yaşam boyu eğitimin henüz bilincine varamadık.
- Zamanımızı organize edemiyor ve organize olamıyoruz.

- Yararıcı, buluşçu ve yenilikçi düşünce yönünde atılgan değiliz. İzlemeyi ve taklit etmeyi tercih ediyoruz. Lider olmak yerine geriden izlemeyi güvenli buluyoruz.
- İşi tartışmak yerine kişileri tartışmayı yeğliyoruz.
- Özgüven konusunda ciddi eksikliklerimiz var.

- Hatalarda bir 'günah keçisi' arıyoruz. Doğru veya yanlış bir sorumlu buluyor ve yargısız infaz ediyoruz.
- Yaratici, yenilikçi düşüncüyü yeterince desteklemiyor ve olanak yaratmıyoruz.
- Bardağın boş tarafını görmeyi yeğliyoruz. Olumludan çok, olumsuzza odaklanıyoruz.

- Katılımcılık ve paylaşımcılık yönümüz gelişmemiş.
- Gruplaşma ve hizipleşme yaygın. İnfomal ilişkiler, formel olanların çok önünde.
- Takım çalışmasını bilmiyoruz. **'Takım çatışmasında'** daha ustayız.

- **Stratejik düşünme, stratejik planlama ve stratejik yönetim konusunda bilgili değiliz. Geleceği planlamıyoruz. Bütçelerimiz de yok. Sadece günü kurtarmaya çalışıyoruz.**
- **Mazeret ve bahane üretmekte son derece başarılıyız.**

- Planlı ve sistemli çalışmaya alışık değiliz. Yöntemli çalışmaya inanmıyor ve güvenmiyoruz.
- İster olumsuz, ister olumlu; yaşadıklarımızdan ders almayı bilmiyoruz.
- Her zaman baş olma çabasındayız. Apoletsiz bir yaşam tarzını öğrenemedik.

- Farklılıklara ve çeşitliliğe sıcak bakmıyoruz. Kendi farklılığımızı yaratma konusunda istekli değiliz.
- Risk almaktan korkuyoruz. Kazancın kaynağının risk olduğunun farkında değiliz.
- Kadercisi ve kederciyiz. Olur olmaz herşeyi, “inşallah” ve “maşallah”a havale ediyoruz.

- **Başarıya odaklanma ve rotada kalma konularında zayıflıklarımız var.**
- **Küçük düşünüyor, azla yetiniyor ve vizyoner olamıyoruz.**
- **Yetki, sorumluluk ve kaynakların hepsini kendimizde toplamayı seviyoruz. Bunları paylaşmayı sevmiyoruz.**

- İşletmelerimizin ilk elde ihtiyacı olan yönetici türünün liderler olduğunun farkında değiliz. Çevremizde düşünen insanlar ve işletmemizde liderler olmasından mutlu olmuyoruz.
- Tepkici özelliklere sahibiz. Düşünmeden abartılı tepki verme alışkanlığımız var.

- **Konuları ayrıntılı araştırmıyoruz. Yüzeyseliz. Bir buzdağı ile karşı karşıya olabileceğimiz ihtimalini dikkate almıyoruz.**
- **Her zaman otorite arayışı içindeyiz. İnişiyatif kullanma konusunda çekingeniz.**
- **Sistemsizliđin ‘sistem’ haline geldiđi yapılar oluřturuyoruz.**

- Kurtarıcılarla yaşamaya çalışıyoruz. Her zaman bizim dışımızda bir kurtarıcı arıyoruz. Başkalarının bizi yönlendirmesine ve ölçeklemesine ihtiyaç duyuyor ve bekliyoruz.
- Her konuda moda yönelimli olduk. Modaya abartarak yöneliyoruz.
- İleriyi değil geriyi; geleceği değil geçmişini düşünme eğilimindeyiz.

- **Bir işe başlıyor ama sürekliliğini nasıl sağlayacağımızı bilmiyoruz. Başarısız olan her proje, bizi daha atıl hale getiriyor.**
- **Her sorunu acil hale geldiğinde fark ediyoruz. Acil sınıfına sokana dek her soruna kayıtsız davranıyoruz.**

- Başarılı olduğumuzda bununla yetiniyor; başarısızlıkta ise yakıp yıkiyoruz. Sürece ve sisteme değil; sadece sonuçlara odaklıyız.
- Önce yapıyor, sonra düşünüyoruz. Önce başlayıp sora para bulmaya çalışıyoruz. Önce başlayıp sonra sorunları öğrenmeyi deniyoruz.

- İyiyi hedefliyoruz. Ama kriterlerimiz olmadığından ilerlemeyi ölçemiyoruz. Sonuçta vasatla yetiniyoruz.
- Kolay ve önceden denenmiş yolları tercih ediyoruz. Koşulların değişmiş olmasının çözümleri de değiştirmeyi gerektireceğini düşünmüyoruz. Zor olanın gerektiği zamanlarda bile ucuz ve kolay olanın peşindeyiz.

- Rekabeti sevmiyoruz.
- Rekabetin anlamını, “Biz kazanalım, onlar kaybetsin” şeklinde anlıyoruz.
- İyileştirme konusunda bilinçli değiliz. Tümünden atıp yenisini alma eğilimi içindeyiz. Kökten değişimin yarattığı erozyonunun bilincine varamadık.
- Doğrunun birden fazla olabileceğini ve başkalarının da doğruları olabileceğini bilmiyoruz.

- Kendi isteklerimizin yapılmasında bağınaz bir ısrarcılık içindeyiz. Başkalarına yaşam hakkı vermiyoruz.
- İyi örneği oluşturamıyoruz. “Dediđimi yap, yaptığımı yapma” gibi yanlış bir tutum içindeyiz.
- Hazır reğeteler önem veriyoruz. Kendi özgün çözümlümüz konusunda çalışkan ve girişken değiliz.

- İlkelerimiz olmadığından kuralları sık ve kolayca esnetiyoruz. Bu arada ilkesizliğe sivrulduğumuzun farkında değiliz.
- Kendimizi küçümsüyor, başkalarını büyütüyoruz.
- Kendi dışımızda oluşan fikirleri zor kabulleniyoruz.

- Konulara, olaylara ve sorunlara objektif değil; subjektif yaklaşıyoruz.
- Yetkinlik algımız yok. Çok konuşanı, çok biliyor sanıyoruz.
- Bilgi ve uzmanlık ile belagati birbirine karıştırıyoruz.

- Acil olanı, en önce yapmak gibi bir saplantımız var. Kaynak sorun ile görünür sorunu birbirine karıştırıyoruz.
- **Kazan-Kazan anlayışında olmadığımızdan, eğer kazanamıyorsak taviz vererek idare etmeye çalışırız.**

Nedir bunlar?

- Bu olumsuz özelliklerimizin bazıları neden bazıları ise sonuç.
- Ama her durumda işletmelerimizin başarısını olumsuz şekilde etkiliyor.
- Eğer bunlar neden ise ortadan kaldırmamız gerekiyor.
- Eğer sonuç ise bunlara yol açan nedenleri bulup gerekli önlemleri almamız zorunlu.

- Tüm bu olumsuz özelliklerimize rağmen eğer bir şeye karar verirsek ve buna inanırsak olağanüstü bir enerji ve sinerji yaratıyoruz.
- Zaman zaman sorunlar yaratsa da; önemsenmesi gereken bir esnekliğimiz var.
- Kazanma ve başarıma konusunda hırsımızın olumlu sonuçlarını alabiliyoruz.

- Uyarılama ve uyum sađlama konusunda yetenekli olduđumuza hiç kuřku yok.
- Değişime direnmekten vazgetiğimizde hızlı bir uyum süreci ile başarıya ulaşabiliyoruz.
- Yapmamız gereken, yüreğimizin sıcaklığına aklın gücünü eklemek olmalıdır.

Sorularınız Önerileriniz Katkılarınız

GÜRCAN BANGER

